

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De paterno procedendi modo Superiorum Cap. IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

dri habentes quiddam odoriferi instar musci. Attulere præterea multos panes triticeos candidissimos, & tria genera vini exquisiti, nunquã eã in ciuitate visi: ollam præterea grandem menestram, vt appellant, plenam, lacti similem, saporis plane celestis, ex ignora materia cocta. Pro cenã verò (quia ante duas horas præmoniti ab Angelo specie iuuenis, ibidem expectare iussi fuerunt) alij Iuuenes Angelici, attulerunt vnam in solatam, seu lactucam cum malis citrinis, & botris vuarum, saccaro in globulos formato respersam, ac foliis rosarum, ac boraginum, nec non limoniis. Præterea attulerunt tres aues grandes aſas, phasianorum speciem præferentes, & copiosam carnem vitulinam tenerissimam, aſsam, & tria genera vini exquisiti, diuersa à matutinis.

Quæ omnia Fratres illi iureiurando testati sunt in Processu canonizationis P. Realini. Hinc Superiores possunt discere, quo modo, etsi paucius, possint imitari Dei charitatem, sine præiudicio parsimonie, & paupertatis, non tantum solius necessitatis habendo rationem, sed etiam decori, & iustæ ac honestæ consolationis, ac recreationis religiosæ, suorum subditorum. Quando Deus ipse summus paupertatis, ac parsimonie & perfectionis nostræ amator, non iudicauit se indignam, tam liberalem pro prandio, & cenã pauculorum suorum seruorum annonã, manibus Angelicis transmissam.

Sic etiam P. Balthasar Alvarez, notæ sanctitatis Superior, quoniam experiebatur valde expedire, liberaliter dare subditis, quæ erant corporalia, vt liberius illi spiritualibus attendere, ideo liberalis valde ac sollicitus erat, vt omnibus daretur, quod ad cibum & vestitum erat necessarium. Quamobrem ipsemet singulis mensibus cum vestium custode, singula cubacula visitabat. & querebat, quid cuique deesset, vt ei prospiceret: id curabat scripto notari, & rationem postea exigebat, an esset executioni mandatum. In Refectorio etiam curabat, vt toti Communitati sufficiens cibus daretur: eorum verò, qui mortificationis causa se ipsos negligebant, maiorem ipse gerebat curam: agrotis valde commiseretur, eisq; indulgebat, attendens diligenter, ne quid eis deesset: & pro modicâ re, quam illis deesse aduerterat, grauiter reprehendebat, cui erant eius cura commissæ. Frequenter valde eos inuisitabat, & cum aliquis erat in periculo constitutus, etiam noctu illum, cum alij dormirent (vti faciebat etiam S. P. N. Ignatius teste Ribadeneyrâ, qui id in se expertus est) visitabat. Cum haberet quendam Ministrum nimis anxium de necessitatibus Collegij cuiusdam egentis, & rogantem vt statim necessitatibus Collegij prospiceretur, P. Alvarez respondebat: Quam anxius venit P. Minister: Communicastine id cum Domino Deo nostro respondebat ille: Adhuc non habui tempus orandi tunc cum magnâ tranquillitate dimisit illum, dicens: Hoc debuit esse primum: eas ad cubiculum, & ora, & offeras tuam orationem, & postea reuertaris huc. Cogitas gregem hunc non habere Dominum: Dominum autem ta-

lem habet, cui non tam parui consistit, vt perire permittat: eas in pace & cogita, hoc non à tuâ industria pendere. Discedebat P. Minister vt faceret quod Pater præscribat: & sæpe, quando reuertebatur, inueniebat prospectum iam esse necessitati per media, iudicio suo prodigiosa, id promerente fidelitate & fiducia sui Reſtoris in Deum. Et in aliâ occasione, cum P. Balthasar attendens culturæ animarum, primo loco & summâ diligentia, quæreret regnum Dei & iustitiam eius, non sibi soli sed etiam aliis Deus mille viis, Eleemosynarum & legatorum, ipso nihil tale quærente, Collegio prospicebat, ita vt exiguis tunc redditibus, nec contractis debitis, aleret 60. aut. 70. Religiosos, quos nec ante ipsum, nec post alij uidebantur.

CAPVT QVARTVM.

De paterno procedendi modo Superiorum.

Quinta res beneuolentiam erga Superiores concilians, est paternus procedendi modus in corrigendis & puniendis Subditorum defectibus, & in quibusdam aliis rebus infra explicandis, præsertim in modo paterno exigendi rationem conscientie, infra explicando, iuxta praxim S. P. N. Ignatii, quam ab eius familiaribus didici, & iuxta præscriptum à totâ Societate modum. Rectorem Subditis, inquit S. Gregorius Papa, Matrem pietas (que elucet in suppetandis necessariis & convenientibus) Patrem exhibeat disciplina, scilicet in corrigendis ac emendandis defectibus. Ad hæc, 18. necessaria sunt,

Primo, ne condemnent vllam prius non auditum.

Nulla modo ait S. Basilios; debet aliquis condemnari, nisi prius ipso presente diligenter causa cognita fuerit: esto, multi sint, qui illum accusent. Id probat dicto Nicodemus: Nunquid lex nostra iudicat hominem, nisi prius audierit ab ipso, & cognouerit, quid faciat? Et simili responso dato Act. 25. Non est Romanis consuetudo, damnare aliquem hominem prius quam is qui accusatur, præsentem habeat accusatores, locumq; defendendi accipiat ad abluenda crimina, quæ ei obiciuntur. Sæpe enim contingit, vt a ceteri maleuolentiã, vel inuidiã aliqui acculent innocentem: quandoque bono zelo moti, re non bene perceptã, etiam viri boni, accusent alios, qui nullam accusationem merentur: eo quod quædam videantur malè dicta, vel omiſsa, quæ talia non sunt: & vt ait Arist. multa falsa, sunt probabiliora veris: hoc est, videntur magis fide digna, quam contraria. Id eod. S. P. N. Ignatius in more habuit, non admittere accusationem vllius de re alienius momentis, nisi scripto porrectam, vt hæc diligentia occluderet aditum, & maleuolæ fallitati, & zelo temerario. Quã de re fufius infra tractabitur, num. 77. & sequentibus.

Secun-

Vit. c. 23.
p. 260.
269.I. f. c. 8.
pag. 269.

Secundò paternus emendandorum defectuū
 modus exigit, ne Superior quemquam moneat,
 aut corrigat, dum se ad iracundiam commotū
 sentit. Sive increpes, sive commoneas, luadet S. Chry-
 sostomus, sive quicquid facias, absque irā fiat & su-
 rora. Si enim increpans Medicus patiens est, quomodo
 poterit alium curare, qui se prius afflixit, semetipsum
 non sanans: si quis Medicus alterum curaturus accede-
 rat, prius habens suam manum vulneratam, itane cu-
 rationem obibit abst. Similiter & tu ne tunc increpes,
 ne commoneas. Para videant oculi tui, ne mentem con-
 turbes. Nonne vides iudicantes, qui, cum iudicare de-
 bent, super throno sedent in habitu congruo: Uidem, &
 tu animam tuam veste iudiciali exorna; hac autem est,
 Humanitas. At non timebit, inquit: immò magis time-
 bit. Tunc autem, etiamsi iusta dicas, furori seruus im-
 putabit: si verò cum mansuetudine, se ipsum condemna-
 bit. Quod autem est principale, Deus te suscipiet. Quo-
 circa si seruos à Dominis S. Chrylostomus ve-
 rat corrigi, dum ipsi irā feruent, multò magis id
 cordi esse debet Spiritualibus Medicis, & Patri-
 bus erga Filios suos, vel potiùs erga Filios Dei
 suæ curæ à Deo commendatos.

Merito ergo sanctus ille superior noster P.
 Balthasar Alvarez inter præclara monita, quæ
 scripta pro Superioribus reliquit, & ipse in suâ
 paternâ gubernatione obseruabat, decimum
 tale fuit: in nullo casu, etiam vbi iussissima appareat
 causa, aliquem reprehendat iratus, donec se ipsum prius
 quietum reddat, & pacatum: sic enim licebit postea
 fratrem suum pacare, & facilius eum lucrabitur, si to-
 leret: quia ipse tandem agnoscat suamq; obsequio-
 nem improbat, seseq; subiciet, & ad pedes prosterneret.
 Ratio autem cur non sit reprehensio adhibenda, cum
 Superior est turbatus, ea est, quia Dei omnia mandata
 diriguntur ad charitatem, & cordis puritatem, cuius
 virtusque sit iactura, si permittat se ab indignatione
 & auersione ferri. Nec in defectibus subditorum
 valde indignetur, nec suum ostendat defectum & tur-
 bationem.

Tertiò ad paternam emendationem & corre-
 ctionem defectuum, alienorum spectat, ne Su-
 periores, etiam ante factam admonitionem, ag-
 noscantur fouere, aut retinere in animo iram
 contra delinquentem. Inde enim oriri solet ma-
 gna à Superioribus subditorum alienatio. Benè
 dicebat Demonax, nequaquam hominibus esse iras-
 cendum, si delinquerent, sed corrigenda vitia, exemplo
 Medicorum, qui non indignantur ægrois, sed morbo
 mendantur. Hoc autem assequuntur Superiores, si
 verè Medicorum instar, oderint vitia, non deli-
 nquentes, & eorum lapsus, non irā commoto,
 sed commiseratione pleno corde videant, &
 audiant, & dum opus est, puniant. Admirabile
 huius rei exemplum præbuit Moyses, Superior
 totius populi Dei, præclare ponderatum à S.
 Chrylostomo, cuius hic verba, quia sunt lectio-
 ne, & imitatione dignissima describere non pi-
 gebit, quippe valde necessaria Superioribus
 omnibus, qui, si hac in re ad stylum Moysis sua
 Lancicij Opus. Tom. 2.

dicta & facta reducerent, subditos secum syn-
 cerè, & candidè agentes habent.

Per omne illud iter inquit S. Chrylostomus, se-
 uis atque immanis (quàm antea, dum essent sub
 Pharaone) Moyses vsi sunt Israëlita, qui ab eo rege-
 bantur, innumerisq; per illum bonis fruebantur, quàm
 fecisset Pharaon ipse, & Aegyptij. Ac primum quidem
 instabant vehementius, illum suffocantes, Aegyptiasq;
 carnes requirentes, ingratisq; præsentia fastidiebant, &
 præterita desiderabant, quod erat sanè omnium gra-
 uissimum. Quid enim pati poterat acerbius, si amentium
 insipientiumq; hominum gubernacula sibi credita
 fuissent: Et tamen omnia beatus ille fortiter ferebat, &
 nisi illos summo affectu dilexisset, non tolerasset aqua-
 nimis illorum aduersos casus, ac pro suis tantum do-
 luisse iniuriis: nunc verò, cum illis non secus quàm fi-
 liis, afficeretur, ex huiusmodi affectu aded eximio, aliã
 rursus molestiam subire cogebatur, cum illorum per-
 uerfitatem, ac vesaniam auctiorem indies fieri intue-
 retur. Neque enim illum augebant contumelia, sed quòd
 eas ab illis pateretur, quos tantã charitate diligeret. Et
 cum per singula quotidie peccarent, beatus ille lugebat,
 ac mæstus perdurabat nihilq; omnino persuadere pote-
 rat, vt à miserationis affectu abstineret. Cum igitur sic
 dilectos in deteriora semper progredi conspiceret, quan-
 to illum dolore, quibus lacrymis iugiter obuersatum
 putas? Si enim vnum quis tantum habens filium, viue-
 re sine dolore non potest, cum illum semper in vitia pro-
 num animaduertit, etiam si ipse omnibus nequior sit; &
 qui tot milia hominum in filiorum ordine locauerat,
 immò verò plusquam filios amabat, mala auersans, ac
 bona studiosè diligens, quid pati potuisse putandus est,
 cum eos omnes, veluti ex quodam signo, & condito ad
 vitiorum prærupta, & præcipitia currere intueatur?
 Tamen maledictum illud terribile sibi imprecabatur: si
 dimittis eis peccatum, dimitte. Sin minus, dele me de li-
 bro quem scripsisti. Ita nunquam desit illorum misere-
 ri. Cum quoque exploratores illum occidere tentarent,
 ipsumq; lapidibus obruere, effugiens illorum manus
 rursus ad orandum pro eis conuertebatur, Deumq; illis
 propitiū fieri, qui se necari cupiebant, precabatur, ad-
 eò quoque naturali amore vehemens illi inerat af-
 fectus.

Quocirca si in veteri lege illà, quæ erat ser-
 uorum, & lex timoris, tantum in tot sceleribus
 subditorum, per 40. annos retinuit erga suos
 subditos, irā non vitiatum, amorem Moyses, tot
 earum etiam iniuriis & contumeliis exagitarus,
 quantò maior esse debet in lege gratiæ amor
 Superiorum erga subditos, Filios Dei, etiam
 tunc, dum iustas pœnas ob quotidiana delicta
 merentur. Nam, vt docet S. Basilus, cum indigna-
 tione, & irā, castigatione aduersus aliquem, vti, hoc
 haudquaquam est à peccato illum liberare, sed delictis
 se ipsum obstringere. Quamobrem Apostolus dixit: In
 mansuetudine corripientes eos, qui resistunt. Neque si in
 contemptum veniat alicui, ob id præbere se vehementem
 debet, aut plus æquo seueriorem: vbi verò alium con-
 temni viderit, erga eum, qui deliquit, declarat se beni-
 gnum, ac indulgentem. Quinimò multò grauius ei se-
 renda

1.3. de
 prouid.

41.
 Reg. 50.
 fusa.

renda aliorum iniuria sunt, quàm sua. Hoc enim si fecerit, & suspitionem à se illam, hominis seipsum amantem immodicè, submouebit, & planissimè, se non peccantem odisse, sed peccatum auersari, declarabit: cum ita videlicet diuerso modo se gerat, in rebus, & suis & alienis. Ideò meritò S. Gregorius Nazianzenus laudans S. Athanasium, tanquam vità sublimè, dixit: *Ea erat comitate, vt ad eum omnibus aditus pateret, elemens, ab irà alienus, miseratione præditus, sermone iucundus, moribus iucundior in obiurgando placidus.* Oportet enim, inquit S. Diadochus, iustitiam ab illis, qui eam contumeliosè afficere audent, indignatione non iratà eripere, zelus enim pietatis, non habendo quenquam odio, sed arguendo ostenditur.

Quamuis ergo delicta subditorum, impunita esse non debeant, vt suo loco dicam, Dei tamen corde debent aspici, cuius vices in terrâ gerunt. Deus, enim, etsi hominum detestetur delicta, quamdiu tamen viuunt, qui delinquunt, amare eos suo modo, & iutare non desinit. Tales sunt, qui diuino Spiritu cor plenum circumferant. Quocirca meritò hoc ipsum docens Noster P. Rodericus citat S. Ambrosium docentem, infantum lapsibus patrem non irasci (scilicet filijs) sed ad compassionem moueri: & Deum idem nobiscum agere, secundùm illud Propheta: *Quomoddò miseretur Pater filiorum, miserus est Dominus timentibus se: quoniam ipse cognouit signum nostrum, & recordatus est, quoniam pulvis sumus.* Hoc spiritu imbutus S. Ignatius Mart. morti proximus, S. Polycarpum monet: *Omnium infirmitates perfer, vt Aibleta perfectus, sicut & omnium Dominus: ipse enim, inquit, infirmitates nostras portauit. (I. Iac. 53.) vbi laboris plus est, ibi & plus emolumentum. Bonus si amas discipulos, nulla tibi est gratia, pestilentiores autem mansuetudine subige.* Ideò meritò B. Laurentius Iustinianus dixit: *Felicem illum, quicumque iustitia zelum sine indignatione, & crudelitate exercet, & proximo compassionem absque priuato amore exhibet.*

Memini me à P. Ioanne Antonio Vastrino ante 50. circiter annos Romæ audiuisse, narratum ei ab Antonia Romana vidua, sanctimoniam vitæ præstante (sic enim laudatur à Thoma Bosio, qui se eam Romæ nouisse scribit) visionem quandam Christi Domini, à quo cum multis precibus petisset, sibi vt cor nouum, & ad omnem virtutem idoneum tribueret, atque ad hanc rem peculiaribus teiunijs ac precibus à festo Ascensionis ad festum Pentecostes sese disposeret; tandem apparuisse Christum Dominum, & Antonia corde exempto, eius loco aliud imposuisse. A quo tempore dicebat Antonia, se non seuerò quodam & erudo zelo, aliena solitam peccata audire & aspicerè, vt solebat antea, sed miti, leni, ac blando, benignâ commiseratione, & erga peccantes dilectione condito. Quod sanè omnes, cum incremento virtutum, in se statim augeti quotidie experiuntur. Verissima enim est S. Gregorij Papæ

sententia: *Vera iustitia compassionem habet, falsa indignationem.* Quod potissimum Superiori incumbit. Qui, vt ait S. Basilii; *In adhibendis curationibus; iis, qui vitioso animi affectu aliquo laborant, consuetudinem Medicorum imitari debet, vt videlicet agris, non irascatur, sed contra morbum ipsam pugnet.* S. Chrysostomus pulchrè hoc ipsum commendans ait: *Propterea Deus non Angelos è caelo lapsos, Magistros humana natura præfecit, ne propter excellentiam naturæ, atque humanam infirmitatis ignorantiam, asperiores nobis reprehensiones adhiberent; sed homines mortales, magistros, ac Sacerdotes concessit: homines infirmitate circumdatos, vt hoc ipso quod eisdem obnoxius sit, & is, qui sermonem habet, & illi, qui audiunt, concionatoris lingue frenum iniungat (eadem est ratio de alijs Spiritus Magistris, & Superioribus) quod eum non sinat vltra modum suas castigationes extendere. Atque hoc verum esse declarat Paulus, qui legem illam tulit, & hanc rem nos docuit his verbis vtens. Omnis Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur, qui condolare possit ijs, qui ignorant, & errant. Quâ occasione, & cur tandem: Quoniam & ipse circumdatus est infirmitate. Vides infirmitatem compassionis occasionem esse, neque finire cognitionem naturæ, vt quis in reprehendendo modum excedat, etsi vehementer offendant? Quod etiam S. Gregorius, his verbis, à P. Claudio Superioribus nostris commendatis, admonet, scribens ad Benonem Abbatem: *In correptione hunc esse Ordinem noueris obseruandum, vt personas diligas, & vitia persequaris.* Alioquin, vt ait S. Bonaventura, ille qui turbatus, aut iratus alium corripit aut monet, videtur id potius iracundiâ, & ad imperandum, quàm charitate & zelo alieni profectus facere. Quâ in re S. Dionysius Areopagita Prælaturam Ecclesiasticam ait, debere ad Dei imitationem formari, dum & Diuina sue disciplina lucentes radios largè in omnes explicat, & paratissimus est, Dei imitatione illustrare eum, qui ad se venit: nec inuidiam, nec minime religiosam, propter Superiorem à lumine Diuino discessum, (scilicet ob præteritos lapsus in peccata) aut lumine sibi concessio excessum, iram adfert, sed Diuinâ, semper accedentibus doctrinae suae radijs, vt Pontificem decet, coluget, rectè & ordine, ac pro cuiusq; ad facta ratione.*

CAPVT QVINTVM.

De eodem paterno Superiorum agendi modo.

Quintò, in hoc quoque paterna Superiorum agendi ratio se prodit, si à necessaria reprehensione, dum adhibenda est, omnis absterbitas, & iniuria verborum, quàm non emendatio delinquentis, sed indignatio sequi solet. Hoc exigit Apostolus dum scribit: *Patres nolite ad indignationem prouocare filios vestros, vt non pusillo animo fiant.* Fiunt autem pusillo animo, dum monitis accedunt acerba verborum inuectiue, vel

os. de
laud. A.
thanas.

c. 6.

tr. 6. c. 3.

Pl. roz. 13.

ep. 11. ad
Polycarp.

de inter.
C. 6. c. 5.

42.
et. 1. de
sign. Eccl.
c. 2. col. 3.

S. de non
concion.
ad grat.

Hebr. 5.

Gr. 1. 9. ep.
8. cl. In-
duit. c. 14.

de infim.
Nouit.

c. 1. Eccl.
hier.

44.

Coloss. 1.

21.